

ПОЕЗІЇ

Живиця

якогось дня закінчиться війна,
і ми усі нарешті заживемо
(о як ми всі нарешті заживемо!)
затягнемось, як рани, відростемо,
як культі ніг і рук, як та очна
порожня яма, де навіки темно.
покличемо загиблих. поіменно.
і всі прийдуть. і будуть так дивиться,
аж стигнутиме кров, немов живиця...
а поки що тримайся за живе
коріння глоду (глід лікує серце),
бо тільки серце уміщає все це,
а розум – відмовляється й не йме...

Останній патрон

як патрон береженого Бог береже,
як у схроні останній патрон береже
хтось для власної скроні

за межею, що ділить своє і чуже,
женчик-брєнчик тобі насюркоче, що вже
син твій дибиться в лоні

заховайся у голці ялиці, в лиці
хлопчєнати, що падатиме в ялівці,
щоб тебе відшукати

у землі, що парує, в землі, що жива,
ти залишив для нього найважчі слова:
«батьківщина» і «тато»

батьківщина як те, що від батька йому,
замість батька такому малому йому,
що заплакав би кожен

«але, Господи, хай він відчує нутром,
що це він – мій насправді останній патрон
бережи його, Боже...»

сниться мені бомбосховище на околиці пам'яті,
останнє вціліле зі шкільних уроків воєнки.
– більше війни не буде, – казала нам вчителька,
але кожен із вас, діти, мусить з'ятимити:
у разі ядерного вибуху,
застосування зброї масового враження
чи іншого казусу
слід спускатися в бомбосховище, уникаючи паніки,
брати лише необхідне, нічого зайвого:
теплі речі, якби війна затягнулась до холоду –
в бомбосховищі, знаєте, діти, не вмикають опалення
– а хіба там і без того не буде гаряче? –

кидав хтось із задньої парти дотепну репліку:
– а тебе, Гриновець, взагалі не відомо чи пустять ще,
всім не вистачить місця,
запаси води та харчів обмежені...

вже знаю:
при тому армагедоні не вдасться уникнути паніки,
скільки буде затоптано
при вході до останнього бомбосховища?
не уявляю, як ти, Боже, робитимеш вибірку –
кожен десятитисячний?
кожен мільйонний?

а похибка?
вірю, що обійдеться без дискримінації
за статтю, расою, віросповіданням,
хочеться вірити...

скільки ковтків повітря кожному з них вистачить,
доки вони чекатимуть свого deus ex machina...
– кожен клас, – казала нам вчителька, –
тримається свого наставника,
і ще раз повторюю –
не ганяти в проходах між нарами,
мати при собі в нагрудній кишені бірочку з іменем,
написану каліграфічним,
а не таким, як у тебе, Федечко, почерком...
навіщо? – дивуюся досі,
напевно, для того,

Галина КРУК – українська поетка, перекладачка, дослідниця літератури. Авторка чотирьох поетичних збірок: «Мандрі у пошуках дому» (1997), «Сліди на піску» (1997), «Обличчя поза світлиною» (2005) та «Спів/існування» (2013), двох дитячих книжок «Марко мандрує довкола світу» і «Найменший», численних публікацій в українських та закордонних антологіях, альманахах і літературній періодиці. Учасниця багатьох українських та міжнародних літературних фестивалів, а також поетичних аудіовізуальних проєктів. Лауреат літературних конкурсів «Гранослов» (1996) і «Привітання життя» ім. Б.-І. Антонича (1996), стипендіат програм «Gaude Polonia» міністра культури Польщі (2003, 2010), Nomines Urbani на Віллі Деціуша у Кракові (2005) та Балтійського центру письменників і перекладачів на острові Готланд (Швеція, 2007). Член Українського ПЕН-клубу й Асоціації українських письменників. Живе у Львові, викладає українську та зарубіжну літературу у Львівському національному університеті ім. Івана Франка.

щоб ангели,
які виноситимуть душі
(бо ніхто ж насправді не виживе),
щоб ангели в білих одежах з червоним хрестом
(і півмісяцем?),
щоб ангели знали, як до тебе, малий, звертатися...

Lindenstraße

мовчання – це така довга алея між липами,
де слова набухають у горлі, мов алергія,
і здається, що з хмар цих, за літо вицвілих,
ніхто ще не падав –
ні ангел замріяний,
ні снігу розпатране пір'я.
людина, що випадково опинилася поруч,
дає мені зрозуміти звичайні речі:
ідучи самісіньким краєм життя,
тримайся за поручні,
вдихаючи, видихай,
і нехай не до речі
згадуються деталі іншого часопростору.
і на кожному роздоріжжі пам'ять
виймає якісь засмальцьовані карти,
на яких вже немає місця для зустрічі
і місця для ніжності,
але завжди залишається місце для втрати...
бо життя насправді – це те,
що ми втратили,
не розпізнали за дагеро- й стереотипами,
бо пам'ять, як правило, зраджує.
бо карти, як правило, краплені.
бо всі слова,
якщо вірити картам і пам'яті,
липові.

вухка долоня риби гладить дно
в одному з голосів, як у вікні
автобуса, що мимо їде,
раптом
впізнаєш сам себе, махнеш услід
долоня риби доторкає серця,
бере його у жменю обережно –
боїться наполохати, мабуть,
з катушки голосів понад рікою
розмотується ловка волосінь
довкола тебе, риби і осінніх
думок про сенс,
просвітлення і зраду,
бо хтось потойбік серця і ріки
до голосів прив'язує гачки
чіпких питань, колючих слів
і ловить
долоню риби, наче мить ковзку.
і серце твоє в неї на гачку
тривожно б'ється:
що ж це ти накоїв?..

світ твій, Боже –
складної конструкції:
ближні та крайні,
усміхнені так і на кутні,

а я на кухні
ховаюся від життя
за горнятком кави,
горнятко безвухе –
вдаю, що нічого не чую,
кажу – нема мене тут,
кажу – я більше тут не ночую,
буваю в собі лиш іноді,
приходжу все рідше,
пишу все гірше,
грішу все краще.
прости мені, Боже,
за те, що я ще
(крім всього іншого)
часом маскуюся
за схематичним
силаботонічним
віршем.

а світ твій, як кажуть,
за задумом,
вільний
або принаймні – білий.

Забери на долоню птаха. Небо – на плечі. І не йди.
Вдихай офірований вечір, що так дощем і не збувся.
Автобус поверне до міста. Цілком один
цілуватимеш крильця слів руками безвустими.

Ти ж бо знаєш напевно, як довго триває мить.
Ці надірвані східці – донизу в обидва боки...
Ще руками у вирій, обертаннями голови
намагаєшся втримати небо таким високим.

Ти ж бо відаєш, дивний: ночі опадуть слова,
наче яблука ранні, і матимуть білі зерна.
І під випраглим небом вітчизни твоїх оман
вже ніхто не співатиме пісні твоїх повернень.

Так вмирає надія залишитись молодим.
І комусь зостається незбагнена слів доречність.
Забери на долоню птаха. Небо – на плечі.
І – не йди.

сентиментальна історія: він любить її, а вона – його
і це так незвично у світі, далекому від симетрії.
острів посеред моря, а моря того – ого-го,
хвилі їм лижуть руки і рукави нею плетених светрів.

що робити з любов'ю, коли вона заходить в zenit?
двоє дорослих людей зі своїми мухами й левами.
жоден із нас – не острів, а цілий загублений світ,
із кручами та покрученими
на прибережних пісках деревами.

все, що не кинеш у воду, з часом піде на дно –
віри гірчичне зерно, глузду камінь наріжний,
а любов – іде по воді, їй одне в голові:
він, вона, воно,
і бог її – ніжність.